

DE KWESTIE

Het afgelopen jaar ging een kernteam voor de NBA aan de slag met een nieuw beroepsprofiel. Een roadshow dit voorjaar zorgde voor enige bijstelling van het oorspronkelijke voorstel, dat als verordening wordt voorgelegd aan de ledenvergadering. Maar de mkb-praktijk is er nog niet gerust op, lijkt het.

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD SHUTTERSTOCK

Nieuw beroepsprofiel zorgt voor discussie over de positie van de mkb-accountant

Na het rapport *Stip aan de horizon* van de NBA en de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) verscheen in 2023 het rapport *Tijd voor heldere keuzes* van de Expertgroep Educatie, onderdeel van de eindrapportage van de Kwartiermakers toekomst accountancysector. In beide rapporten worden aanbevelingen gedaan over de herijking van het beroepsprofiel. Een kernteam ging daarmee vanaf het voorjaar van 2024 aan de slag, onder aanvoering van Peter Eimers, hoogleraar aan de VU en partner bij EY.

Eind januari 2025 publiceerde de NBA het resultaat van de inspanningen van dat kernteam: de Ontwerpverordening op de beroepsprofielen en het rapport *Herijking Beroepsprofiel - In balans met de toekomst*. Die documenten werden vervolgens informeel geconsulteerd, onder meer via een digitaal consultatieproces en een roadshow. Uit de informele consultatie bleek dat veel onderdelen van het herijkte beroepsprofiel op brede steun kunnen rekenen. Veel accountants herkennen het in de publicatie benoemde 'dna van de accountant' en kunnen zich vinden in de kerncompetenties. Dat het accountantsvak toekomstgericht, aantrekkelijk en studeerbaar moet zijn, daarover is men het wel eens.

Certificeringsbevoegdheid

Maar als het gaat over de bevoegdheid voor het uitvoeren van wettelijke controles lopen de meningen uiteen. Onder meer young professionals en opleiders gaven aan dat zij

met het oog op de aantrekkelijkheid en studeerbaarheid van het beroep en de opleiding geen voorstander zijn van het opleiden van accountants voor een werkveld dat zij amper betreden. Andere partijen zijn echter minder overtuigd. Zo wil de SRA "geen concessies doen aan de kwaliteit van de gereedschapskist, het werk en de toegevoegde waarde van de accountant". *Noblesse oblige*, aldus de kantorenorganisatie. "Het moet voor iedereen duidelijk zijn dat iemand die de titel accountant draagt altijd certificeringsbevoegd is, om recht te doen aan de maatschappelijk verwachte betrouwbaarheid."

‘Het nieuwe beroepsprofiel beoogt binnen de bestaande wetgeving te komen tot een aantrekkelijke, toekomstbestendige en studeerbare opleiding en beroep.’

Op basis van de reacties tijdens de informele consultatie kreeg de op 15 april gepubliceerde ontwerpverordening aangepaste kerncompetenties en benadrukt die de permanente educatie. Ook worden drie opleidingsroutes benoemd richting accountantstitel: een academische master met aantekening voor het verrichten van wettelijke controles en de titel RA, een hbo-bachelor zonder die aantekening en met de titel AA (AA-accountancy mkb) en een hbo-master met aantekening en de titel AA (AA-assurance). In het nieuwe beroepsprofiel worden studenten gestimuleerd om na accountancy mkb alsnog de aantekening voor het verrichten van wettelijke controles te behalen, via een verkort programma AA-assurance. AA's zonder aantekening hoeven daarvoor maar 250 assurance-uren in plaats van 1.500 uur te draaien en hebben zo ruimte voor mkb-gerichte vakken.

“Elke student hbo-accountancy behoudt dus de keuze tussen de assurance- of de mkb-variant”, stelt NBA-bestuurslid Jan Rijken in een column op Accountant.nl. “Het grootste deel van de hbo-studenten koos afgelopen jaren voor de mkb-variant met een praktijkgericht vakkenpakket dat klaarblijkelijk goed aansluit op de mkb-markt.” De opleidingsvariant accountancy-mkb werd tien jaar geleden gestart, omdat er behoefte was aan een opleidingsvariant waarvoor geen 1.500 uur audit en assurance in de praktijkopleiding nodig was. Het is geen goed idee om voor alle accountancystudenten die 1.500 assurance-uren te verplichten in de praktijkopleiding, meent Rijken, want dan zal het aantal studenten gaan dalen en er is juist behoefte aan meer instroom vanuit de opleiding.

Discussie

De discussie rondom het nieuwe beroepsprofiel wordt opgepikt door het FD, dat spreekt met Novaa-directeur Guus Ham. Die vreest volgens de krant voor een tekort aan AA-accountants in het mkb die wettelijke controles kunnen doen en ziet mogelijk ook problemen bij de opvolging binnen mkb-accountantskantoren, “omdat in de top van een kantoor bij voorkeur wel een accountant moet zitten die

tekenbevoegd is om klanten te helpen die daarom vragen”. CEA-secretaris Coen Bongers geeft tegenover het FD aan dat de hele opleiding moet worden omgegooid als iedereen wettelijke controles moet kunnen doen. “Alle studenten zouden dan drie jaar lang hun praktijkervaring vooral moeten opdoen binnen de wettelijke controle, terwijl veel studenten juist niet voor controle kiezen.”

De discussie over het nieuwe beroepsprofiel zet zich voort op platforms als LinkedIn, in opiniebijdragen en podcasts. “Als we ons niet meer inhoudelijk kunnen onderscheiden door wettelijke bevoegdheden of duidelijke verantwoordelijkheden, wat is dan nog de toegevoegde waarde van de AA-titel?”, vraagt AA-accountant en Novaa-bestuurslid Mike Scholtens zich af in een opiniestuk op Accountant.nl. En volgens Erik Ziengs, voorzitter van ondernemersorganisatie ONL, heeft het nieuwe beroepsprofiel “grote gevolgen voor de mkb-ondernemer die zoekt naar zekerheid bij financiële informatie”, zo schrijft hij in *De Telegraaf*.

‘Niets afgepakt’

Een deel van de AA-accountants is dus nog niet overtuigd, blijkt ook uit de zienswijzen die tot medio mei konden worden ingediend bij de aangepaste ontwerpverordening. Terugkerend thema in de discussie is dat het nieuwe beroepsprofiel ertoe zou leiden dat “de certificerende bevoegdheid van de AA wordt afgepakt”.

Dat is om verschillende redenen onjuist, benadrukt het NBA-bestuur daags na sluiting van de inzendingstermijn voor de zienswijzen. Veel studerende en afgestudeerde AA's kozen de afgelopen jaren zelf voor een opleidingsroute accountancy-mkb zonder bevoegdheid voor de wettelijke controle. Een klein aantal koos voor de route naar AA-assurance mét die bevoegdheid. “Dat is zo en dat blijft zo: er wordt van niemand iets afgepakt”, aldus het bestuur. De route naar certificeringsbevoegdheid wordt zelfs verbeterd. Het voorgestelde beroepsprofiel heeft gevolgen voor de toekomstige opleiding en het toekomstige beroep en verandert dus niets aan de ‘bevoegdheden’ van de huidige (AA- en RA-)accountants. Het nieuwe beroepsprofiel voor de AA schenkt meer aandacht aan assurance en biedt een verbeterde mogelijkheid voor AA's met opleiding accountancy-mkb om de bevoegdheid voor wettelijke controles te behalen. “Het nieuwe beroepsprofiel beoogt binnen de bestaande wetgeving te komen tot een aantrekkelijke, toekomstbestendige en studeerbare opleiding en beroep”, stelt het NBA-bestuur, dat oproept om “geen discussies te voeren op basis van feitelijk onjuiste stellingnames”.

Het is uiteindelijk aan de ledenvergadering van de NBA om te besluiten over het nieuwe beroepsprofiel. Dat de toekomst van het beroep veel leden aan het hart gaat, leidt in ieder geval geen twijfel. ←